

Marlēna Krasovska

Novatoriski risinājumi Latvijas publiskajās bibliotēkās 2011.gadā

Neskatoties uz to, ka ekonomiskās recesijas sekas joprojām ietekmē vairumu Latvijas valsts un pašvaldību iestāžu, daudzas bibliotēkas 2011.gadā radušās iespējas turpināt darbu pakalpojumu kvalitātes uzlabošanā, dažādu jauninājumu un jaunu pakalpojumu ieviešanā. Nenoliedzami, ierobežojumi finanšu resursu piešķirumā ir bijis smags pārbaudījums institūcijām, kuru darbība noris straujas informācijas tehnoloģiju attīstības un aizvien pieaugošo sabiedrības informacionālo prasību ietekmē. Bijušas nepieciešamas neordināras idejas, prioritāšu maiņa un arīdzan — drosme, lai bibliotēkas turpinātu pastāvēt un attīstīties kā informācijas, zināšanu un vietējās sabiedrības centri. Publikācijā apkopota veiksmīgākā bibliotēku pieredze un sasniegumi jaunu ideju īstenošanā.

Tumes pagasta bibliotēka

draugiem.lv

vimeo

flickr

Bibliotēkas e-vidē

Par to, ka bibliotēkas ir veiksmīgi iejutušās virtuālajā vidē, liecina arvien lielākais skaits bibliotēku emuāru, profilu sociālajos tīklos *Facebook* (www.facebook.com), *Draugiem.lv* (www.draugiem.lv), Bibliotēku portālā (www.biblioteka.lv). Aktīvi tiek izmantota mikroblogošanas sistēma *Twitter*, videokoplietošanas vietne *YouTube* (www.youtube.com/), tiešsaistes digitālo fotoattēlu glabāšanas un koplietošanas vietnes *Picasa* (<http://picasa.google.com/intl/lv/>) un *Flickr* (www.flickr.com/), prezentāciju koplietošanas serviss *SlideShare* (www.slideshare.net/), *RSS* (*Really Simple Syndication*) ziņu agregators u.c. Bibliotēku izveidotajiem profiliem turklāt par sekotājiem kļūst plašs mediju loks, piemēram, Cēsu Centrālās bibliotēkas *Twitter* kontam seko: ziņu portāls "E-novads", portāli "Novadu ziņas", "Cēsu novads", laikraksti "Izglītība un Kultūra" un "Druva", Latvijas kultūras portāls "Rīts.lv", Cēsu Radio 100,9 Fm, u.c. Bibliotēkas plaši izmanto arī pagastu, pilsētu, novadu interneta portālu, *LURSOFT* laikrakstu bibliotēkas (www.news.lv) piedāvātās iespējas popularizēt savus pakalpojumus un pasākumus. Bibliotēku komunikācija ar lasītājiem (uzziņas un konsultācijas, grāmatu lietošanas termiņa pagarināšana, atgādinājumi par nenodotiem izdevumiem, pasākumu reklāma, u.c.) notiek arī pa e-pastu, interneta telefoniju *Skype*. Lasītāji šos pakalpojumus iecienījuši — gadījušies pat kuriozi, piemēram, Balvu Centrālajā bibliotēkā kāda virtuālā uzziņa noritējusi visas darbdienas garumā un vēl krietnu laiku pēc bibliotēkas slēgšanas — kāds lasītājs, nomaldījies 1500 kilometru garajā ceļā no Zviedrijas uz Norvēģiju sabojājušās auto navigācijas sistēmas dēļ, lūdzis palīdzību bibliotekāriem, kuri, izmantojot *Google Maps* braukšanas norādes, veiksmīgi aizvadījuši braucēju līdz galamērķim.

Klīntaines bibliotēka starptautiskās bezpeļņas organizācijas *Electronic Information for Libraries (EIFL)* atbalstītā projekta "Roku rokā: lauksaimnieku e-iekļaušanās veicināšana lauku publiskajās bibliotēkās" ietvaros organizē tiešsaistes seminārus mazajiem un vidējiem zemniekiem par dažādām tēmām. Projekta galvenais sadarbības partneris — Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs, kas nodrošina tiešsaistes semināru saturu, piesaistot nozares speciālistus.

Arvien lielāku uzmanību bibliotēkas velta savu tīmekļa vietņu attīstībai. Piemēram, vairāku bibliotēku tīmekļa vietnēs iestrādāts *Microsoft* logriks automatizētai tulkošanai *Microsoft Translator*. Pamatinformācija par bibliotēku un tās pakalpojumiem, aktuālākajiem notikumiem tīmekļa vietnēs pieejama dažādās valodās — ne tikai latviešu, bet arī krievu, angļu. Savukārt Rēzeknes Centrālās bibliotēkas tīmekļa vietnē 2011. gadā izveidota ziņu sadaļa latgaliešu valodā "Skaiti latgaliski" ar apakšsadaļām "E-resursu apskoti", "Gruomotu apskoti", "Izstuožu apskoti", "Pasuokumi", "Presis apskoti", "Vysa kas".

Izstrādātas jaunas bibliotēku tīmekļa vietņu tematiskās sadaļas (piemēram, "Novadpētniecība", "E-pakal-

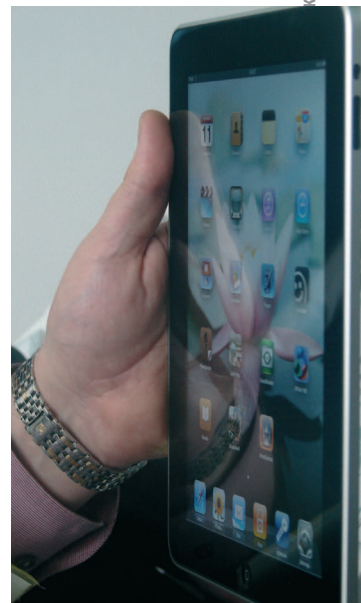
pojumi"). Rēzeknes Centrālās bibliotēkas tīmekļa vietnē sadaļā "Sludinājumi" ir iespēja publicēt informāciju par grāmatu, CD, DVD dāvināšanu, pārdošanu u.tml., kultūras, izglītības pasākumiem. Pamazām top atsevišķas sadaļas bērniem, piemēram, Latgales Centrālajā bibliotēkā (<http://www.lcb.lv/berniem>). Ventspils bibliotēkas tīmekļa vietnē iekļauti atsevišķi interaktīvi elementi jauniešiem lasītājiem — tematisks elektroniskais katalogs "Atrodi pats" (http://www.biblioteka.ventspils.lv/bernu_biblioteka/sadala/103/atrodi_pats) un Piedziņojuma karte bērniem (<http://www.biblioteka.ventspils.lv/karte/index.html>). Rīgas Centrālajā bibliotēkā (RCB) izveidots emuārs bērniem (<http://bibliotekaberniem.blogspot.com/>).

Vietnes papildinātas ar aktuālām saitēm un reklāmkarogiem (*baneriem*). Lasītāju interešu noskaidrošanai, reizē arī pašas vietnes popularizēšanai tiek organizētas lasītāju aptaujas un minikonkursi. Piemēram, Rīgas Centrālās bibliotēkas tīmekļa vietnes sadaļas bērniem aptaujā uz jautājumu "Interesantākais internetā" atbildēja 192 respondenti.

Daudzviet bibliotēkas tīmekļa vietnē sniedz tiešsaistes digitālo uzziņu pakalpojumu.

Bibliotēku tīmekļa vietnes piesaista lasītājus ar jaunu digitālo saturu — pašu veidotiem elektroniskajiem resursiem (datubāzes, e-resursu mapes, foto un video albumi, u.c.). Arī bibliotēkās tik ierastās grāmatu izstādes pārcēlušās uz virtuālo vidi, lasītāju ērtībai piedāvāta pat iespēja elektroniski rezervēt virtuālajās izstādēs apskatāmo literatūru (piemēram, Rēzeknes Centrālajā bibliotēkā). Plaši Latvijas bibliotēkās izvērsusies novadpētniecības materiālu digitalizācija. Populāra ir tematisku interneta resursu ceļvežu izveide, piemēram, Gulbenes bibliotēkas vietnē tiek piedāvāts aktuāls ceļvedis "Svešvalodu apguve internetā". Vietnēs regulāri tiek publicētas arī bibliotekāru sagatavotas ziņas, izstāžu, grāmatu un preses apskati. Sākta elektronisko katalogu papildināšana ar izdevumu vāku attēliem, anotācijām, satura rādītājiem.

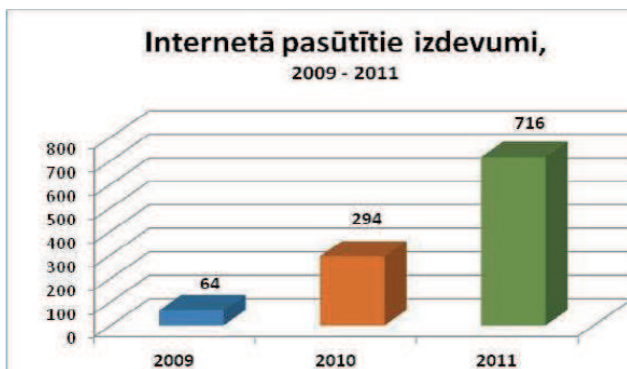
Lielais pieprasījums pēc e-literatūras rosinājis bibliotēkas visai nedroši (acīmredzot ņemot vērā "Ideju Foruma" pārgalvīgi uzsāktā Elektroniskās bibliotēkas projekta bēdīgo iznākumu) sākt veidot e-plauktus, kuros līdzās nelielam skaitam e-izdevumu latviešu valodā, tādiem kā "Viss, par to, ko mēs ēdam" PDF formātā, kādreizējā Latvijas izglītības informatizācijas sistēmas (LIIS) projekta ietvaros izstrādātajiem mācību materiāliem un "Krišjāņa Barona Dainu skapim" publicētas saites uz ārzemju brīvpieejas e-grāmatu un e-žurnālu datubāzēm. Lasāmvielas, ko piedāvāt latviski lasošajiem virtu-

ālajiem apmeklētājiem, ir ļoti maz, un tā šobrīd, šķiet, ir viena no lielākajām bibliotēku nepilnībām.

Nemot vērā mobilo tehnoloģiju straujo attīstību, bibliotēkas ir sākušas lūkoties arī viedtelefonu un citu mobilo ierīču lietotāju virzienā. Piemēram, Limbažu Galvenā bibliotēka 2012.gadam definējusi mērķi ar QR koda (*Quick Response Code*) palīdzību radīt iespēju virtuāli apmeklēt bibliotēkas kopkatalogu no mobilajām ierīcēm. Nenoliedzami, mobilo ierīču lietotāji drīzumā varētu kļūt par ļoti lielu un perspektīvu bibliotēku mērķauditoriju. Pasaulē vadošā informācijas tehnoloģiju izpētes kompānija *Gartner* prognozē, ka līdz 2013.gadam mobilās iekārtas apsteigs datorus interneta izmantošanā, tādēļ pievēršama uzmanība risinājumiem, kas dotu iespēju to lietotājiem izmantot arī bibliotēku piedāvājumu (<http://www.gartner.com/it/page.jsp?id=1278413>). Sekojot jaunajām vēsmām, piemēram, Latvijas Universitāte 2012.gadā jau piedāvā lietotni mobilajām ierīcēm, kuru varēs izmantot piekļuvei studiju informācijai, lekciju sarakstiem u.c. (<http://www.lu.lv/zinas/t/15066/>).

Viens ir jaunus pakalpojumus ieviest, bet cits — pieradināt lasītājus tos izmantot. Nereti jaunievieštos e-pakalpojumu izmantojamība ir visai zema. Tad neatliek nekā cits kā iepazīstināt ar pakalpojumu un popularizēt to visos iespējamajos veidos. Ļoti bieži iemesls pakalpojuma neizmantošanai ir neprasme. Bibliotēkām, piemēram, iespēja izdevumus rezervēt elektroniskajā katalogā un pasūtīt attālināti šķiet pavisam vienkārša un ierasta lieta, taču tā nebūt neliekas lielam vairumam lasītāju. Pateicoties mērķtiecīgam darbam, gadu no gada šī pakalpojuma izmantotāju loks kļūst arvien plašāks. Liepājas Centrālajā zinātniskajā bibliotēkā (Liepājas CZB) 2009.gadā interneta rezervācijas sistēmu izmantojuši vien 18, 2010 — 45, bet 2011 — jau 89 lasītāji (skat. 1.attēlu).

1.attēls. Interneta rezervācijas sistēmā pasūtītie izdevumi 2009.– 2011.gadā Liepājas CZB

Šarmantās jaunmūžnieces pret elegantajiem Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta pušiem "Dziesmu dueli"
Foto: Aija Gerkena

Bibliotēkas loma vietējās sabiedrības dzīvē

Nopietnības un lietišķuma apdvestais bibliotēkas tēls jau kādu laiku ir pagātne. Bibliotēka arvien vairāk kļūst par vietu, kur satikties, pulcēties, pavadīt brīvo laiku, dibināt neformālus kontaktus — tā saukto "sabiedrības viesistabu". Skaitļi runā paši par sevi, piemēram, Saldus un Brocēnu novadu bibliotēkās 2011. gadā organizēti 331, Krāslavas novadā — 174, Dagdas novadā — 105 pasākumi. Ventspils bibliotēkās 2011. gadā organizēti 135 tematiski pasākumi, 309 pasākumi bērniem, 250 izstādes (no tām 51 mākslas izstāde), vairāk nekā 50 muzikāli pasākumi un koncerti.

2011.gadā bibliotēkās populāri bijuši dažādi klubi un kopas (dzejas, literatūras, teātra, dziesmu draugu, veselīga dzīvesveida, pensionāru), praktiskās nodarbības un pulciņi (adīšanas, kulinārijas, pārļošanas, spilvenu darināšanas, pišanas, mezglošanas, tamborēšanas utt.), dažādas radošās darbnīcas. Aktivitātes notika arī ārpus bibliotēkas, piemēram, Pļavu bibliotēka sadarbibā ar Brīvā laika pavadīšanas centru katru gadu organizēja Puķu draugu kluba braucienu pa Latvijas skaistākajiem dārziem, Ulbrokas bibliotēka rīkoja

ekskursijas uz rakstnieku dzīves un darba vietām, bet Lubes bibliotēkas vadītāja gādāja, lai vietējie seniori varētu apmeklēt teātra izrādes un koncertus. Valdemārpils bibliotēkā darbojas interešu klubs "Skārleta", kas rīko tikšanās ar interesantiem cilvēkiem un izglītojošu lekciju ciklus par aizraujošām tēmām ("Spēks un uzmundrinājums tumšajos rudens un ziemas mēnešos", sapņu nozīme, ugunsкура rituāla nozīme vasaras saulgriežos). Pilsrundāles bibliotēka pulcināja vietējos iedzīvotājus uz šobrīd tik populārā sporta veida — nūjošanas — startu profesionālu instruktoru vadībā. Ulbrokas bibliotēkā ģimenes tika iesaistītas kopīgā Stopiņu novada jostas aušanā.

Dambretes turnīrs Pampāju pagasta bibliotēkā
Foto: Marija Sukute

2011.gada jūlijā Pūres bibliotēkā noslēdzās Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) atbalstītā projekta "Nāc pie mums — spēlēsim kopā" realizācija. Projekta mērķis — paplašināt kultūras pieredzi un pilnveidot brīvā laika pavadīšanas iespējas Pūres pagasta un partnerības teritorijas iedzīvotājiem, iegādājoties Pūres pagasta bibliotēkai galda un lielformāta spēles, kā arī printeri un skeneri.

Lazdu bibliotēkā 2011.gadā realizēts lauku attīstības programmas LEADER projekts "Lazdu bibliotēkas — kultūrizglītības centra Tumes pagasta Vecmokās — infrastruktūras attīstība." Projekta mērķis — piemērotas vides radīšana kultūrizglītības pasākumu norisei, kā arī bibliotēkas pieejamības nodrošināšana iedzīvotājiem ar kustību traucējumiem. Projekta gaitā uzbūvēta un aprīkota nojume pasākumiem un atpūtai, izbūvēts grantēts piebraucamais ceļš un bruģēts laukums, kā arī

uzbrauktuve iedzīvotājiem ar kustību traucējumiem, uzstādīts informācijas stends, velosipēdu novietne, labiekārtota bibliotēkas apkārtnē un iegādāta prezentācijas tehnika.

Arī Zorģu bibliotēkā ar Nīderlandes Karaliskā Viršu fonda (*Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij, KNHM*) atbalstu īstenots vides uzlabošanas projekts "Lapene Zorģu grāmatu tārpiem!" un organizētas vasaras radošās dienas bērniem "Es tev, tu man — visi kopā". Pirmā projekta ietvaros labiekārtota zaļā zona pie bibliotēkas, ierīkojot mūžzaļo augu, dekoratīvo koku un krūmu stādījumus, tajā uzbūvēta lapene lasīšanai un saviesīgām sarunām. Rezultātā bibliotēka pārvērtusies par ērtu kultūras, izziņas un atpūtas centru ar skaistu apkārtni.

Kuldīgas Galvenās bibliotēkas Pakalpojumu nodaļa pēc pārceļšanās uz jaunajām telpām papildināta ar jaunu vienību — Mākslas namu, paredzot 2012.gadā izveidot jaunu štata vietu — Mākslas nama vadītājs. Moderno un kvalitatīvo bibliotēkas vidi iecerēts attīstīt kā satikšanās, komunikācijas un brīvā laika pavadīšanas vietu.

Izpratni par bibliotēkas jauno lomu sabiedrības dzīvē veicina arī to iesaistīšanās dažādās sabiedriskajās aktivitātēs. Piemēram, Limbažu Galvenās bibliotēkas, Madonas novada bibliotēkas un Valmieras bibliotēkas Eiropas Savienības informācijas punkti (ESIP) un citas

bibliotēkas piedalījās sabiedrības informēšanas projektā "Seko EKO". Projekta īstenošanas gaitā notika informatīvi izglītojošas lekcijas ("Videi draudzīgs darbs — atkritumu šķirošana"), bibliotēkās tika iekārtotas informatīvās izstādes par ES aktualitātēm un klimata pārmaiņām ("Klimata izmaiņas. Kā izdzīvosim?"), piegādātas EKO kastes dažāda veida biroja papīra dalītai šķirošanai. Projekta laikā bibliotēku darbinieki un iedzīvotāji tika rosināti iesaistīties atkritumu šķirošanā, sākot ar savu darba vietu, mājām, pilsētu, pagastu, iesaistīties vides piesārņojuma problēmu risināšanā un klimata mainības mazināšanā. Īstenotie pasākumi izraisīja ļoti lielu rezonansi un atsaucību sabiedrībā. 2012.gadā projekta ietvaros iecerēts konkurss "Šķirot ir stilīgi" — iedzīvotāji tiks aicināti izlietotās baterijas nodot bibliotēkā, sacenšoties par titulu "Aktīvākais un produktīvākais bateriju iesniedzējs".

2011.gada vasarā pie Miezītes bibliotēkas uzstādīta velosipēdu novietne

2011.gada vasarā pie Miezītes bibliotēkas uzstādīta velosipēdu novietne
Foto: Alla Fialkovska

Tie ir tikai daži piemēri, kas liecina, ka bibliotēkas kapacitāte ir daudz lielāka nekā līdz šim ierasts saskatīt. Bibliotēkas arvien vairāk sāk uztvert kā atraktīvas, sabiedrībai draudzīgas un populāras iestādes.

Diskutējams gan ir jautājums, vai bibliotēkām vajadzētu iet vēl tālāk un pārņemt daudzviet likvidēto tautasnamu funkcijas? Ņemot vērā bibliotēku ierobežotos finansējuma un darbinieku resursus, šāda Latvijā nesen ieviesusies prakse šķiet apšaubāma. Tāpat, kamēr nav atrisināts papildus finansējuma jautājums un nodrošināts optimāls darbinieku skaits, neviennozīmīgi vērtējama plānotā bibliotēku iesaistīšana vienas pieturas aģentūru tīklā, pasta nodaļu izvietošana bibliotēkās vai komunālo maksājumu iekasēšana un mazdārziņu zemes uzmērīšanas pakalpojumu sniegšana bibliotēkā. Bibliotēku telpas iecienījuši arī vietējie apsaimniekotāji iedzīvotāju kopsapulču rīkošanai u.tml. No vienas puses, šādas aktivitātes ļauj bibliotēkai kļūt par sabiedrības centru un netieši popularizē tās piedāvātos pakalpojumus, no otras puses, kavē tiešo bibliotēkas funkciju izpildi.

Krājumi

Līdz šim, lai arī bērni un jaunieši bieži veidoja skaitliski lielāko lasītāju grupu bibliotēkā, bērnu literatūras īpatsvars kopējā krājumā bija neliels. Dzirdēts pat absurds, taču šķietami loģisks un ļoti dzīvotspējīgs aizbildinājums — tā kā bērni ātri izaug, ar bibliotēkā esošajām bērnu grāmatām būs gana vairākām paaudzēm — lai tik spēj visu plauktā izlasīt...

2011.gadā daudzās bibliotēkās galvenā prioritāte krājumu komplektēšanā bija tieši šis lasītāju kategorijas nodrošinājums ar jaunākajām grāmatām. Diemžēl, nācās konstatēt pašreizējā grāmatniecības tirgus ierobežoto piedāvājumu bērniem, kā arī problēmas ar bērnu lasāmvielas kvalitāti. Bibliotekāri arī atzīst, ka trūkst informācijas par nelielu izdevēju un dažādu organizāciju izdevumiem.

Arvien vairāk bibliotēku sakarā ar lasītāju lielo interesi komplektē audio un audiovizuālos materiālus. Jo īpaši pieprasītas ir bērnu multiplikācijas filmas un filmas bērniem DVD formātā, gan latviešu, gan pasaulē populāras mākslas filmas, filmas par dabu, teātru iestudējumi, mūzikas ieraksti. Valmieras bibliotēkā, kurā tiek veidota kvalitatīva DVD filmu kolekcija, 2011.

gadā audiovizuālo dokumentu izsniegums, salīdzinot ar 2010.gadu, teju trīskāršojies (2010.gadā — 2 534, 2011.gadā — 6 962 izsniegumi). Šīs krājuma daļas izmantojuma koeficients ir 10,6! 2012.gadā Valmieras bibliotēkā plāno iegādāties vairākus Latvijas Televīzijas dokumentālos seriālus, kā arī turpināt labāko mākslas kinofilmu iegādi.

Ķekavas pagasta bibliotēkā īstenots pašvaldības līdzfinansēts projekts "Mūzikas, klausāmgrāmatu un informatīvi digitālo ierakstu krājuma izveidošana Ķekavas bibliotēkā". Kolekciju veido plašs mūzikas klāsts, klausāmgrāmatas un informatīvi izglītojoši CD — kopumā 261 vienība. Papildus bibliotēka ieguvusi CD/DVD atskaņotāju un stereo austiņas. Kolekciju plānots paplašināt saskaņā ar klausītāju interesēm. Projekta idejas autore, bibliotēku informācijas speciāliste Sanda Zālamane atzīst, ka audiovizuālā kolekcija ne tikai piesaista jaunus bibliotēkas apmeklētājus, bet arī rada bibliotēkā mūsdienīgu, interesantu vidi, kurā patīkami pavadīt brīvo laiku. Šķiet, drīz mūzikas un video atskaņošanas ierīces kļūs par neatņemamu bibliotēkas sastāvdaļu.

Multimediju komplektēšanas budžets bibliotēkām ir krasi atšķirīgs, piemēram, Ventpils bibliotēkā — 20%, Alūksnes un Apes novadā — mazāk nekā 1%, Aizkraukles pilsētas bibliotēkā — 0,2%, Limbažu reģionā — 0,025 % no komplektēšanas budžeta.¹

Bibliotēku krājumos savu vietu iekarojušas arī galda un lielformāta spēles. Cēsu Centrālajā bibliotēkā 2011. gadā iegādātas 11 intelektu attīstošas galda spēles — gan pieaugušajiem, gan bērniem. Ideja par spēļu iegādi bibliotēkai radusies, novērojot lielo interesi par tām bibliotēkas organizētajā pasākumā "Bibliotēku nakts".

Novitātes 2011.gadā iezīmējas arī krājuma izvietojumā un kārtojumā. Piemēram, Liepājas Centrālajā zinātniskajā bibliotēkā nolemts palielināt brīvpieejā esošo krājuma daļu. Savukārt atsevišķas Rīgas Centrālās bibliotēkas filiālbibliotēkas izvēlējušas tematisko krājuma kārtojuma principu vai arī krājumos izdalīt atsevišķus tematus, piemēram, "Veselīgs dzīvesveids", "Bizness. Uzņēmējdarbība", "Latvijas kultūras vēsture", "Rīgas novadpētniecība".

Novadpētniecība bibliotēkās

Bibliotēku novadpētniecības darbā 2011.gadā iezīmējas trīs aktuāli virzieni: novadpētniecības resursu digitalizācija, attālinātas piekļuves nodrošināšana novadpētniecības materiāliem un novadpētniecības krājumu publicitāte. Daudzas bibliotēkas rekatalogizē novadpētniecības mapes un veido saites uz oriģinālajiem avotiem — Latvijas un reģionu periodiskajiem izdevumiem, tādējādi padarot informācijas iegūšanu ātrāku un ērtāku.

Visplašāko rezonansi novadpētniecības darba jomā izraisīja Bila un Melindas Geitsu fonda Globālo bibliotēku finansētās un Mortensona Centra ASV realizētās starptautiskās bibliotēku Līderu un inovatoru apmācību programmas ietvaros izstrādātais un starptautiskās

organizācijas *eIFL.net* (*Electronic information for libraries, www.eifl.net/*) finansiāli atbalstītais bibliotēku un pagastu iedzīvotāju sadarbības projekts "3i – ieraugi, iekadrē, ievieto", kas noritēja no 2011.gada jūnija līdz oktobrim Ezernieku, Kursišu, Pūres un Ugāles pagastu bibliotēkās. Tā galvenais mērķis — stiprināt bibliotēku kapacitāti un potenciālu vietējās sabiedrības iesaistīšanai lokālā satura veidošanā, lai atspoguļotu kopienas unikalitāti (plašāk lasiet 30.–36.lpp.) Projekta ietvaros bibliotēku novadpētniecības tradīcija tika attīstīta jaunā kvalitātē — iedzīvotājiem dokumentējot notikumus un vidi savā pagastā, tapa jauni novadpētniecības materiāli (fotogrāfijas, videoklipi, foto izstādes), kam tika nodrošināta piekļuve globālajā tīmeklī. Projektā iesaistītie bibliotekāri nostiprināja zināšanas autortiesību jautājumos, ieguva mūsdienīgam novadpētniecības darbam nepieciešamās praktiskās zināšanas (fotografēšana, filmēšana, attēlu digitālā apstrāde un ievietošana interneta vietnēs, fotogrāfiju izdrukāšana, videoklipu veidošana, foto izstāžu sagatavošana un noformēšana, pasākumu sagatavošana un vadīšana, informācijas sagatavošana medijiem un prezentēšana, u.c.).

Balvu Centrālajā bibliotēkā (BCB) īstenots projekts "Ziemeļlatgales kultūrvēsturiskā mantojuma pieejamības nodrošināšana, izmantojot laikmetīgo tehnoloģiju iespējas". Tā ietvaros BCB Novadpētniecības lasītavai iegādāts jaudīgs aprīkojums kultūrvēsturisko materiālu digitalizācijai. Digitalizētajiem materiāliem tiks nodrošināta attālināta piekļuve, līdz ar to ievērojami paplašinot to pieejamību. Papildus Novadpētniecības lasītavā nomainīti plaukti un skapji, radot pievilcīgu vidi lasītavas apmeklētājiem un atbilstošus glabāšanas apstākļus lasītavas materiāliem. Reģiona kultūrvēsturisko jautājumu aktualizācijai sabiedrībā bibliotēkas vestibilā uzstādīts elektroniskais informācijas stends ar regulāri maināmu informāciju. BCB novadpētniecības darbs aktīvi noris arī citos virzienos. Bibliotēkas veidotajai reģiona kultūrvēstures datubāzei *www.balvurcb.lv/kb* Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstītā projekta "Balvu reģiona kultūrvēstures datu bāzes papildināšana" ietvaros 2011.gadā pievienoti vairāki vērtīgi materiāli, piemēram, 48 jauni ieraksti par maizes cepējiem un audējiem. Datubāzi 2011.gadā papildinājuši arī Latvijas Radio kora un Latvijas katolisko novadu tradicionālās dziedāšanas meistarų kopprojekta — dziedājumu baznīcās — videoieraksti, Medņevas pagasta tautas muzikantu dzīvesstāsti, pētījums "Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana Latvijas novados" un pārskats par Viļakas novada domes realizēto projektu "Tradicionālo prasmju saglabāšanas programma Latvijas austrumu pierobežā".

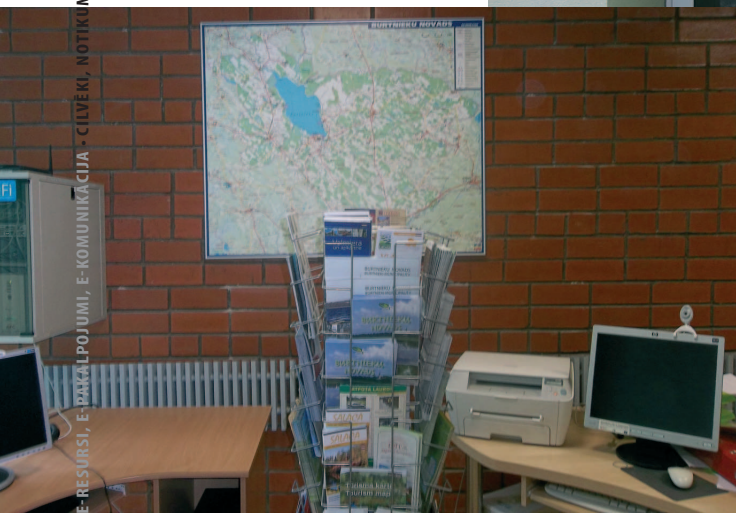
Krāslavas novada centrālajā bibliotēkā tapušas divas tematiskas digitālās kolekcijas: dāvinājums Skaislas pagastam 150. jubilejā "Pagātnes priekšā noliec galvu, nākotnes priekšā uzroti piedurknes" un "Krāslavas slimnīcai 140". Pēdējā tapusi ciešā sadarbībā ar Krāslavas vēstures un mākslas muzeju. Bibliotēkas devums ir vairāk nekā simts digitalizēti avīzraksti par medicīnas vēsturi un šodienu Krāslavā, savukārt muzeja

darbinieki diska saturu papildinājuši ar senu (sākot no 19.gadsimta) un vērtīgu ilustratīvo materiālu. Kolekcijā ievietotas arī fotogrāfijas no Krāslavas slimnīcas ķirurģa Vjačeslava Aprupa personīgā arhīva.

Gulbenes bibliotēkā uz 2012.gada 1.janvāri digitalizētas 362 senās fotogrāfijas, no kurām 193 pievienoti metadati un tās pieejamas arī internetā. Sākta vēl 83 jauniegūtu seno fotogrāfiju, kas atspoguļo novada vēsturi pirms 1940.gada, digitalizācija. Ar 1 594 ierakstiem papildināta novadpētniecības elektroniskā datubāze, kurā kopumā ir 29 344 ieraksti. 2010.gadā uzsākta novadpētniecības krājumā esošo diapozitīvu (1980.gadu kultūras dzīves norises) digitalizācija, taču tie vēl nav pieejami tīmeklī.

Jauno tehnoloģiju sniegtās iespējas lieti noder arī novadpētniecības krājumu popularizēšanai. Aizkraukles pilsētas bibliotēka šim mērķim izmanto savu emuāru "Aizkraukles pilsētas bibliotēkas emuārs par Aizkraukles reģionu visās trijās laika dimensijās: pagātnē, tagadnē un nākotnē" (<http://aizkrauklesbibl.blogspot.com/>). Gulbenes bibliotēka regulāri sagatavo publikācijas par novadniekiem sakarā ar viņu dzīves jubilejām laikrakstam "Gulbenes novada ziņas", kā arī bibliotēkas tīmekļa vietnes sadaļai "Raksti", tādējādi popularizējot viņu devumu sabiedrībai. Vairākas bibliotēkas sagatavo un izdod novadpētnieciska rakstura izdevumus, piemēram, Ezernieku bibliotēkā sadarbībā ar novadnieci, ārsti Veroniku Grišāni vairāku gadu garumā tapis apjomīgs darbs par Ezernieku pagastu un tā ļaudīm, kas izdots grāmatā "Kur Ežezers rotājas zils". Savukārt Vānes bibliotēka izdevusi informatīvu bukletu par Zemītes pagastu, ietverot tajā noderīgu informāciju par nozīmīgākajiem apskates objektiem Zemītē. Jaunjelgavas bibliotēkā sadarbībā ar kinorežisoru, fotomākslinieku, 17 grāmatu par Latviju autoru Albertu Zarānu izdots novada dzejnieku dzejas krājums "Daugavas atspulgi", bet Viļķenes bibliotēka ieguldījusi savu artavu grāmatas "Ziemeļvidzemes ainavas noklusētie stāsti" satura veidošanā. Ventspils bibliotēka, turpinot izdevējdarbību, izdeva Ventspils Starptautiskās Rakstnieku un tulkotāju mājas 5 gadu jubilejai veltīto krājumu "Sirds ir jūras vārti". Valmieras bibliotēkā ar mērķi veicināt bērnu lepnumu par vietu, kurā viņi dzīvo, kā arī lokālās un Eiropas identitātes izjūtu, izdota izkrāsojamā grāmatiņa "Krāsainā Valmiera" (autore — bibliotēkas mācību centra vadītāja Svetlana Sprūža). Šis izdevums sekoja veiksmīgajai debijai 2010. gadā, kad iznāca divas bibliotekāru S.Sprūžas un Andas Kurzemnieces veidotās grāmatiņas "Izkrāso Eiropu" un "Draugi un ES", kas guva atzinību ES mērogā un kļuva par Eiropas Komisijas popularizētu Latvijas labās prakses piemēru.

Ar savu novadu bagātībām bibliotēkas iepazīstinājušas plašāku sabiedrību, piedaloties arī dažādos valsts mēroga pasākumos: sociālā projekta "Latvijas Leģendu Mājas karte" (<http://www.majaslegendas.lv/>) organizētajā interaktīvās Latvijas Leģendu kartes veidošanā, projektu konkursā "Kultūrvides takas", akcijā "Pasaule t@vā bibliotēkā".

**Vecates pagasta bibliotēkas
Tūrisma informācijas centrs**
Foto: Ilga Ratniece

Tā kā Annas pagastā nav tūrisma informācijas centra, pagasta bibliotēka uzņēmusies veikt tā funkcijas, jo, pirmkārt, savā ziņā šis darbs sasaistās ar novadpētniecību, otrkārt, tieši bibliotēkā ļaudis meklē šāda veida informāciju. Laba sadarbība izveidojusies ar Alūksnes tūrisma informācijas centru. Tūrisma informācijas centrs atvērts arī Vecates pagasta bibliotēkā.

Lasīšanas veicināšana

Bērni lasa arvien mazāk — šī atziņa 2011.gadā saņēma ne vairs tikai bibliotekārus, bet visu Latvijas sabiedrību. Bibliotēkas izvēršušas visdažādākās lasīšanas veicināšanas aktivitātes, sadarbojoties ar skolām, bērnudārziem, iesaistot lasītveicināšanā ģimenes.

Interesantākie lasīšanas veicināšanas pasākumi:

- Fotokonkursa "Lasīt ir stilīgi" Madonas novada bibliotēkā un "Lasīt var visur" Birzkopes bibliotēkā.
- Projekts "Ceļojošā grāmatu soma" 1.–4.klasei Rūjienas pilsētas bibliotēkā sadarbībā ar Rūjienas vidusskolas sākumskolu. Koši noformēti koferīši ar 5 grāmatām ceļo uz skolu pie klašu audzinātājiem. Par izlasītajām grāmatām bērni raksta savu novērtējumu.
- Preiļu Galvenās bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļā darbojas teātra pulciņš "Kājām gaisā", kas ar teatralizētiem uzvedumiem uzstājas bibliotēkas organizētajos pasākumos, skolās, bērnudārzā, Bērnu un jauniešu centrā, tādējādi popularizējot bērnu literatūru.
- Rīgas Centrālās bibliotēkas (RCB) akcijā "TOP 5" bērni tika rosināti iesaistīties grāmatu vērtēšanā, lai tās tiktu ieteiktas lasīšanai citiem bērniem RCB tīmekļa vietnē. TOP 5 grāmatu izniegums strauji palielinājās.
- Alūksnes pilsētas bibliotēkā, lai piesaistītu pusaudžus lasīšanai, 2011.gadā ieviesta jauna tradīcija — reizi mēnesī notiek "Diena bez datora". Bērniem atslodzei no datora tiek piedāvātas galda spēles un interesanta literatūra.
- Grāmatu apmaiņas galdi, stendi, plaukti "Paņem mani līdzi!", "Nāc un mainies!" — lasītāju savstarpējai apmaiņai ar grāmatām, atstājot sev nevajadzīgās plauktā un izvēloties interesējošo literatūru no plaukta (Limbažu Galvenajā bibliotēkā, Cēsu Centrālajā bibliotēkā).
- Cēsu Centrālās bibliotēkas organizētā Lasīšanas nometne jūnijā pasākumu cikla "Lasīšanas maratons" programmas "Lasošā Vidzeme" ietvaros. Viens no nometnes pasākumiem bija orientēšanās pilsētā, meklējot literāro darbu fragmentos pieminētās vietas un atbildot uz

kontroljautājumu. Piemēram, uz skulptūru "Laika vecis" jeb "Gadsimtiem ejot" vedināja fragments no darba "Leģenda par naktssargu". Jautājums: ko leģendā naktssargs teica, staigājot pa Cēsu ielām ar lukturi rokā?

- Cēsu novada vispārizglītojošo skolu 4.klašu skolēnu radošo darbu konkurss "Vēstule Tobiasam" (rakstnieka Jura Zvirgzdiņa grāmatu literārajam varonim). Žūrijas komisijai Cēsu Centrālās bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļā tika iesniegti 3 – 5 interesantākie darbi no katras Cēsu novada skolas. 2.novembrī bibliotēkā bija tikšanās ar rakstnieku J.Zvirgzdiņu un 5 labāko vēstulju autoru apbalvošana. Vēstules tika uzdāvinātas rakstniekam, un uz Ziemassvētkiem rakstnieka un Tobiasaprāt interesantākās vēstules autors saņēma dāvanā J.Zvirgzdiņa jauniznākušo grāmatu.
- Bauskas bērnu bibliotēkā notika mīluļu – astaiņu fotogrāfiju konkurss "Vau-vau, ņau-ņau", kas piesaistīja iespaidīgu dalībnieku skaitu. Konkurssā piedalījās 13 kaķu un 7 suņu foto. Ar 72 balsīm uzvarēja kaķa Vinnija Pūka foto. Apbalvošana notika literārās pēcpusdienas "Māris Rungulis ne tikai par kaķiem un ģenerāļiem..." laikā, kurā Kaķu Ģenerāļu virspavēlnieks, grāmatas "Kaķu ģenerālis" autors M.Rungulis stāstīja par savu dzīvi, literāro darbību un nākotnes iecerēm. Pirmo reizi bibliotēkas vēsturē pasākumu bibliotēkā apmeklēja arī kaķis — fotogrāfiju konkursā uzvarējušais Vinnijs Pūks, kurš ieguva uzvarētāja medaļu ar lenti. Tikšanās iespaidi tika plaši atspoguļoti vietējā laikrakstā "Bauskas Dzīve".
- Apes bibliotēkā maijā par tradīciju kļuvusi lasītāju konference. Pasākuma ietvaros bērni stāsta par savu mīļāko grāmatu, tiek vērtētas bērnu Lasītāja dienasgrāmatas, ņemot vērā gan izlasīto grāmatu skaitu, gan dienasgrāmatas vizuālo noformējumu. Veiksmīgākie lasītāji saņem bibliotēkas sarūpētās balvas un pateicības rakstus.
- Skolas brīvlaikā no jūnija līdz augustam Rīgas Centrālā bibliotēka (RCB) un tās filiālbibliotēkas piedāvāja bērniem plašu vasaras lasīšanas un radošo aktivitāšu programmu "Ideju fabrika grāmatā". Programmas ietvaros bērni piedalījās visdažādākajās radošajās aktivitātēs: veidoja ilustrācijas izlasītajām grāmatām, iestudēja uzvedumus pēc grāmatu motīviem, pērļoja, filcēja, adīja, tamborēja, būvēja pasaku pilsētu, kurā dzīvo grāmatu varoņi, sacerēja pasakas, apgleznoja puķupodus, veidoja lidmašīnu modeļus.
- Preiļu Galvenajā bibliotēkā 2011.gadā notika lasīšanas veicināšanas konkurss vasaras sezonā Preiļu novada skolu 1–9.klašu skolēniem "Krauklis iesaka izlasīt". Par konkursa simbolu kļuva krauk-

2011.gada vasaras lasītprasmes veicināšanas konkursa "Krauklis iesaka izlasīt" 2.vietas ieguvējs Sandis Mihailovs ar Preiļu Galvenās bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļas vadītāju Vilhelmīni Jakimovu

lis — gudrības putns no Preiļu ģerboņa. Par katru izlasīto grāmatu dalībnieks saņēma speciālu uzlīmi reģistrācijas lapā. Visvairāk uzlīmes ieguvušie lasītāji — 3 katrā vecuma grupā — tika apbalvoti Zinību dienas svinīgajā pasākumā.

- Gulbenes bērnu bibliotēka sadarbībā ar Gulbenes novada Dzimtsarakstu nodaļu kopš 2011.gada organizē akciju "Mazuliša pirmā grāmata" — ikviens vecāks, kurš reģistrē savu mazuli Gulbenes novada Dzimtsarakstu nodaļā, saņem dāvanā grāmatīņu no Gulbenes bērnu bibliotēkas, kopā ar informatīvu lapiņu un aicinājumu vecākiem apmeklēt bibliotēku tad, kad mazulis paaugsies.
- Ādžūnu bibliotēkā rīkoja akciju "Nāc, piedalies un krāj uzlīmes!". Uzlīmes tika izsniegtas par bibliotēkas pasākumu apmeklēšanu. Piemēram, Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļas pasākumā notika grāmatas fragmenta lasījums un bērni pēc tam zīmēja grāmatas varoņus. Decembra beigās aktīvākie pasākumu apmeklētāji saņēma balvas.
- Ulbrokas bibliotēkā par vienu no lasīšanas veicināšanas formām kļuvušas auto/velo un orientēšanās sacīkstes Stopiņu novadā. Ulbrokas bibliotēkā izveidots kontrolpunkts, kur, piemēram, bibliotēkas krājumā jāatrod un jānofotografē mācību līdzeklis, kas izskaidro automobiļu uzbūvi, Janīnas

Kursītes pētījumā "Sfumato nesfumato" jāatrod skaidrojums "Ko darīt ar ceļā atrastu mantu?".

- Ģimenes iesaistīšana lasīšanas veicināšanā — Valmieras bibliotēkā 2011.gadā aizsākta Ģimeņu rītu organizēšana sestdienās divas reizes mēnesī. Aprīļa sestdienā, gaidot pavasari, bērni lasīja pasaku par Garo pupu un līdzpaņemtajos trauciņos stādīja pupas.
- Cēsu Centrālās bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļā reizi nedēļā notiek Vinnija Pūka radošā darbnīca pirmskolas vecuma bērniem, kas neapmeklē bērnudārzu. Pateicoties ieguldītajam popularizēšanas darbam, bibliotēku apmeklē arvien vairāk vecāku ar mazuļiem (2009.gadā — 39, 2010.gadā — 81, 2011.gadā — 106).

Attiecībā uz bērnu lasīveicināšanu bibliotekāri ir vienprātīgi, ka bērnus ieinteresēt par lasāmvielu ir vieglāk, ja to sasaista ar kādu atraktīvu aktivitāti vai pasākumu, piemēram, multiplikācijas filmas noskatīšanos, konkursu, zīmēšanu, dziedāšanu, teātra spēlēšanu. Bērnu un jauniešu vairāk aizrauj pasākumi, kuros tiek izmantoti dažādi mediji (videomateriāli, filmas, audioieraksti, digitālie resursi, u.c.).

Sadarbība

Jo plaši 2011.gadā izvērtusies bibliotēku sadarbība. Kā atzīst Staiceles bibliotēkas vadītāja Anita Strokša, "draugu bibliotēkai nekad nevar būt par daudz — jo vairāk, jo vispusīgāka iespējama bibliotēkas attīstība."

2011.gadā radies jauns muzeja un bibliotēkas sadarbības projekts — Rakstniecības un mūzikas muzejā (RMM) kopīgi ar Rīgas Centrālo bibliotēku (RCB) organizēti Lasītāju kluba pasākumi. RCB speciālisti izvēlas aktuālo literatūru, savukārt muzejā notiek Lasītāju kluba diskusijas par izvēlēto darbu. Muzeja un bibliotēkas sadarbības programmā ietilpst arī kopīgas informācijas telpas veidošana, savstarpēji apmainoties ar informāciju par pasākumiem un informējot par to bibliotēkas lasītājus un muzeja apmeklētājus.

Talsu bērnu bibliotēkai noslēgts līgums ar Talsu novada krīžu centru par regulārām nodarbībām bērniem bibliotēkā. Sestdienās bibliotēkas telpas izmanto atbalsta grupa mātēm, kas audzina bērnus ar īpašām vajadzībām.

Krāslavas novada centrālā bibliotēka sadarbojas ar: Krāslavas kultūras namu, Krāslavas mūzikas skolu un pilsētas skolām (kopīgu pasākumu organizēšana), Krāslavas vēstures un mākslas muzeju (apmaiņa ar novadpētniecības materiāliem, digitālo kolekciju veidošana), Krāslavas novada pensionāru biedrību (senioru apmācība darbam ar informācijas tehnoloģijām), Krāslavas Romas katoļu baznīcu (informācijas un novadpētniecības materiālu apmaiņa), pilsētas un novada plašsaziņas līdzekļiem — laikrakstiem "Ezerzeme", "Krāslavas Vēstis", Krāslavas un Dagdas televīziju

(bibliotēkas pasākumu informacionālais atbalsts, reklāma, informācija par aktualitātēm bibliotēkā), Bērnu un jauniešu interešu centru (literārā kafejnīca "Jaunie rakstnieki un dzejnieki", literāro darbu konkursi), u.c.

Aiviekstes pagasta bibliotēkai izveidojusies sadarbība ar Pļaviņu novada mākslas skolu — bibliotēkā tiek iekārtotas skolas audzēkņu gleznu izstādes.

Talsu Galvenā bibliotēka sadarbojas ar Talsu novada informācijas un tūrisma centru.

Blīdenes pagasta bibliotēkā sadarbībā ar kultūras namu rīko radošās ceturtdienas, kurās iedzīvotāji bezmaksas nodarbībās apgūst organzas ziedu piespraudes izgatavošanu, adventes vainaga pīšanu, volānšalles tamborēšanu, dekupāžas tehniku.

Salacgrīvas bibliotēka īsteno kopīgus projektus ar Salacas baseina bibliotēku apvienību "Salacas bibliotēkas", Sieviešu tiesību institūtu un biedrību "Sieviešu mikrouzņēmumu asociācija".

Staiceles bibliotēkā sadarbībā ar biedrību "Staiceles Radošo sieviešu klubs "Stazele"" tika īstenots projekts "Bērnu lasītprieka attīstīšana".

Sunākstes pagasta bibliotēka 2011.gadā nodrošināja prakses vietu un prakses programmas izpildi Viesītes arodividusskolas izglītības programmas "Datorsistēmas" studentam, 4.kursa audzēknim ar iegūstamo kvalifikāciju "Datorsistēmu tehniķis" Eiropas Sociālā fonda projekta "Profesionālās izglītības programmu īstenošanas kvalitātes uzlabošana Viesītes arodividusskolā" ietvaros. Praktikants prakses laikā veica bibliotēkas datoru tehnisko apkopi, palīdzēja konsultēt lietotājus darbā ar datoru, novērsa kļūmes datoru darbībā, kā arī strādāja ar dažādām datorprogrammām. Sadarbības rezultātā zināšanas papildināja arī bibliotekāre, bibliotēkai bija arī finansiālais ieguvums par prakses nodrošināšanu.

Sociāli mazaizsargāto grupu bibliotēkā pakalpojuma

2011.gadā aktualizējies darbs ar sociāli mazaizsargāto grupu iedzīvotājiem. Rīgas Centrālā bibliotēka (RCB) ir viena no tām, kurā jau vairākus gadus šim jautājumam tiek pievērsta īpaša uzmanība: visas renovētās vai remontētās RCB filiālbibliotēku telpas un aprīkojums ir atbilstošs vides pieejamības standartiem; filiālbibliotēkās ir izveidoti tā sauktie "Ābolu plaukti" (speciāli tematiski plaukti ar informāciju un izdevumiem par sociālajām iestādēm, aprūpi, rehabilitāciju, izdevumi vieglajā valodā u.c.); izveidota īpaša bibliotēkas tīmekļa vietnes sadaļa "Pieejamība visiem", kurā ietverta informācija par RCB vides pieejamību un speciālo bibliotekāro pakalpojumu veidiem. Cilvēkiem ar redzes problēmām visās RCB filiālbibliotēkās ir pieejamas tekstu palielinātās lūpas, tiek piedāvāta informācija par Latvijas Neredzīgo bibliotēkas pakalpojumiem. 2011.gadā paplašinājies RCB filiālbibliotēku sadarbības partneru — invalīdu biedrību — loks. To biedriem tiek organizēti pasākumi, eksponētas viņu darbu izstādes, sniegtas konsultācijas un praktiska palīdzība biedrību grāmatu krājuma sakārtošanā.

Bibliotēkas pieejamības nodrošināšana personām ar īpašām vajadzībām ir arī daudzu citu Latvijas bibliotēku prioritāšu saraksta augšpusē. Piemēram, bibliotēku skaits Pierīgas reģionā, kuras var izmantot cilvēki ar kustību traucējumiem, palēnām aug: 2009.gadā — 13, 2010.gadā — 15, 2011.gadā — 17. Uzbrauktuves izbūvētas arī Alojas un Rēzeknes pilsētu, Viļakas novada, Vecates, Ceraukstes 1.bibliotēkas, Vecsaules un citās bibliotēkās. Pāvilstas bibliotēkā sadarbībā ar nevalstisko organizāciju "Sakas novada pensionāru nodibinājums" īstenots projekts, kura ietvaros izveidots pacēlājs no 1. uz 2. stāvu, radot brīvu pieeju informācijai un informācijas tehnoloģijām ikvienam.

2011.gadā bibliotēkās pievērsta īpaša uzmanība senioru apmācīšanai darbā ar jaunajām tehnoloģijām, jo Latvijā ļoti liels procents pensijas vecuma cilvēku datoru un internetu nelieto. Liepājas Centrālajā Zinātniskajā bibliotēkā lielu atsaucību guva datorapmācības kursi senioriem "Datora lietošanas un interneta izmantošanas pamati", Saldus pilsētas bibliotēka 2011.gadā lielā pieprasījuma dēļ turpināja 2010.gadā aizsāktās datorapguves nodarbības senioriem "Nāc, ie-

Vaiņodes pagasta bibliotēkā jauniešu biedrība "4 U" konsultē pensionāru apvienības biedrus internetzinībās
Foto: Dzidra Jevsejeva

Valkas novada Sēju bibliotēkas lasītāja

mācies un uzzini!", ieviešot arī augstākas grūtības pakāpes apmācību līmeni. Vecākās paaudzes pārstāvji datorzinības apguva arī Valmieras, Pilsrundāles un citās bibliotēkās.

Vērienīga senioru apmācība darbam ar datoru 2011.gadā notika SIA "Lattelecom" sociālā projekta "Pieslēdzies, Latvija!" ietvaros. Datorprasmju attīstīšanai SIA "Lattelecom" radīta bezmaksas virtuālā datorskola "Mācies, pats!" (<http://www.piesledzieslatvija.lv/maciespats/>). 28 Latvijas publiskās bibliotēkas piedalījās akcijā "Bibliotēka dodas pie lietotāja". Akcijas laikā bibliotekāri apmeklēja cilvēkus ar ierobežotām sociālās aktivitātes iespējām viņu dzīvesvietās un, izmantojot portatīvo datoru ar mobilo interneta pieslēgumu, apmācīja datoru un interneta lietošanas pamatprasmēs.

Valsts vienotās bibliotēku informācijas sistēmas (VVBIS) projekta ietvaros bibliotēkās izveidotā tehnolo-

ģiskā infrastruktūra un apgūtās IT pamatzināšanas ir tikai bāze, uz kuras attīstāmi jauni, mūsdienīgi pakalpojumi. Diemžēl inovatīvu ideju īstenošanu bibliotēku darbā bieži apstādina ierobežotie finanšu resursi informācijas tehnoloģiju un nepieciešamā tehniskā aprīkojuma iegādei (digitālais fotoaparāts, videokamera, diktofons, multimediju projektor, mūzikas centrs, u.tml.), kā arī zināšanu un prasmju nepietiekamība. Šādā kontekstā izšķiroši būs gan VVBIS otrajā kārtā plānotie risinājumi bibliotēku atbalstam, gan bibliotēku pārvaldītāju izpratne un līdzdalība resursu nodrošinājumā bibliotēku attīstībai.

Akcijas "Bibliotēka dodas pie lietotāja" ietvaros Preiļu Galvenās bibliotēkas bibliotekāre Jeļena Ļedovskaja apmāca pensionāri Svetlanu Karajevu

¹ Dreimane, Jana. Latvijas publiskās bibliotēkas 2011.gadā: ieskats apgalda diskusijās. *Latvijas Nacionālās digitālās bibliotēkas akadēmiskais repozitārijs Academia* [tiešsaiste]. 2011. [skatīts 2012.g. 15.sept.] Pieejams: <http://academia.lndb.lv/xmliui/bitstream/handle/1/1161/jana-dreimane-publiskas-bibliotekas-2011-gada.pdf>